

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ортодонції

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАСТОСУВАННЯ НЕЗНІМНОЇ
ОРТОДОНТИЧНОЇ ТЕХНІКИ**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

Завідувач кафедри, д.м.н., проф. Горохівський В. Н.

Завуч кафедри, ас. Кордонєць О. Л.

Проф., д.м.н., Деньга А. Е.

Доц., к.м.н., Суслєва О. В.

Ас., Желізняк Н. А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ортодонтії

Протокол № 1 від « 26 ». серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Володимир ГОРОХІВСЬКИЙ

Погоджено із гарантом ОПП

Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією зі стоматологічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від « 30 ». серпня 2024 р.

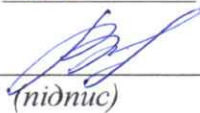
Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

Володимир КРИКЛЯС

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри ортопедичної
стоматології та ортодонтії
Протокол № 1 від « 02 » 09 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Володимир Горохівський
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221 «Стоматологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки 4</i>
		<i>Семестр VII-VIII</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
		<i>у т. ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних використовувати набуті компетентності для розв'язування складних задач та проблем у сфері стоматології

Завдання:

1. Оволодіння методами обстеження і діагностики пацієнтів з зубощелепними аномаліями та деформаціями.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, диференційної діагностики.
3. Оволодіння основними принципами і методами лікування, а також впливом ортодонтичної апаратури на тканини пародонту та скронево-нижньощелепного суглобу

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- **Загальних (ЗК):**

ЗК2. - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. - Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК9. - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **Спеціальних (СК):**

- СК1 - Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
- СК2. - Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- СК3. - Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- СК5. - Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК8. - Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
- СК9. - Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)
- ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
- ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за Списком 2.1).
- ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списками 7).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті;
- поняття про норму в ортодонтії;
- володіти основними та додатковими методами діагностики пацієнтів із зубощепними аномаліями та деформаціями в ранньому віці;
- клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування;
- особливості алгоритму дії при ортодонтичному лікуванні;
- класифікацію ортодонтичної апаратури, показання та протипоказання до використання апаратів різного механізму дії;
- ретенційний період, його тривалість та обґрунтування; види ретенційних апаратів, особливості ретенційного періоду після завершення раннього ортодонтичного лікування;
- основні принципи і методи ортодонтичного лікування пацієнтів із зубощелепними аномаліями та деформаціями

Вміти:

- аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями;
- визначати зубощелепні аномалії та деформації згідно класифікації; Шість ключів оклюзії за Ендрюсом.
- володіти основними та додатковими методами діагностики пацієнтів із зубощепними аномаліями та деформаціями;
- визначати показання до комплексних методів лікування ортодонтичних пацієнтів;
- визначати показання та протипоказання до використання апаратів різного механізму дії;
- визначити ретенційний період, його тривалість та обґрунтування; види ретенційних апаратів;

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Апаратурний метод лікування. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди.

Тема 2. Історія розвитку брекет – техніки. Показання та протипоказання до лікування та підготовка ортодонтичних пацієнтів з використанням брекет- системи. Складові брекет – системи. Методи фіксації. Характеристика ортодонтичних дуг, їх види та застосування.

Тема 3. Ортодонтичні аксесуари, характеристика та їх застосування при лікуванні брекет-технікою (лігатури, еластики, сепаратори, пружини, еластичні ланцюжки). Характеристика ортодонтичних інструментів, їх функціональне призначення

Тема 4. Анкораж (опора) при ортодонтичному лікуванні. Види опори

Тема 5. Апарати для швидкого розширення піднебінного шва. Апарати для дисталізації зубів.

Тема 6. Поняття про ретенційний період. Фактори, які забезпечують стабільність результатів лікування (естетичні, функціональні, морфологічні). Знімні та незнімні ретенційні апарати, їх переваги та недоліки. Поняття рецидивзахворювання.

Тема 7. Ускладнення при лікуванні незнімною технікою. Порушення фіксації брекетів. Їх аналіз та способи усунення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
Тема	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	СРЗ
Змістовий модуль 1.						
Тема № 1 Апаратурний метод лікування. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди	12	0	0	4	0	8
Тема № 2. Історія розвитку брекет – техніки. Показання та протипоказання до лікування та підготовка ортодонтичних пацієнтів з використанням брекет-системи. Складові брекет – системи. Методи фіксації. Характеристика ортодонтичних дуг, їх види та застосування.	14	0	0	6	0	8
Тема 3. Ортодонтичні аксесуари, характеристика та їх застосування при лікуванні брекет-технікою (лігатури, еластики, сепаратори, пружини, еластичні ланцюжки). Характеристика ортодонтичних	12	0	0	4	0	8

інструментів, їх функціональне призначення						
Тема 4. Анкораж (опора) при ортодонтичному лікуванні. Види опори	12	0	0	4	0	8
Тема 5. Апарати для швидкого розширення піднебінного шва. Апарати для дисталізації зубів.	12	0	0	4	0	8
Тема 6. . Поняття про ретенційний період. Фактори, які забезпечують стабільність результатів лікування (естетичні, функціональні, морфологічні).Знімні та незнімні ретенційні апарати, їх переваги та недоліки. Поняття рецидив захворювання.	14	0	0	4	0	10
Тема 7. Ускладнення при лікуванні незнімною технікою. Порушення фіксації брекетів. Їх аналіз та способи усунення.	14	0	0	4	0	10
Всього	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ теми	Зміст заняття	К-сть годин
1	Тема 1 Апаратурний метод лікування. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди.	4
2	Тема 2. Історія розвитку брекет – техніки. Показання та протипоказання до лікування та підготовка ортодонтичних пацієнтів з використанням брекет-системи. Складові брекет – системи. Методи фіксації. Характеристика ортодонтичних дуг, їх види та застосування	6
3	Тема 3 Ортодонтичні аксесуари, характеристика та їх застосування при лікуванні брекет-технікою (лігатури, еластики, сепаратори, пружини, еластичні ланцюжки). Характеристика ортодонтичних інструментів, їх функціональне призначення	4
4	Тема 4. Анкораж (опора) при ортодонтичному лікуванні. <u>Види опори</u>	4
5	Тема 5. Апарати для швидкого розширення піднебінного шва. Апарати для дисталізації зубів.	4
6	Тема 6. Поняття про ретенційний період. Фактори, які забезпечують стабільність результатів лікування (естетичні, функціональні, морфологічні). Знімні та незнімні ретенційні апарати, їх переваги та недоліки. Поняття рецидив захворювання.	4
7	Тема 7. Ускладнення при лікуванні незнімною технікою. Порушення фіксації брекетів. Їх аналіз та способи усунення.	4
	Всього	30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1-4	8
2.	Тема 2. Підготовка до практичних занять 5-8	8
3.	Тема 3. Підготовка до практичних занять 9-12	8

4.	Тема 4. Підготовка до практичних занять 13-16	8
5.	Тема 5. Підготовка до семінарських занять 17-20	8
6.	Тема 6. Підготовка до семінарських занять 21-25	10
7.	Тема 7. Підготовка до семінарських занять 25-30	10
	Всього	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, обговорення проблемних ситуацій, обговорення клінічних ситуацій, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами. Самостійне відпрацювання практичних навичок.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті
Оцінювання успішності

вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до цілого числа.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.

«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка

«В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10.Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

11. Перелік теоретичних питань

1. Розвиток зубо-щелепного апарату во внутрішньо-утробному періоді. Особливості формування твердого піднебіння.
2. Періоди внутрішньоутробної закладки тимчасових та постійних зубів.
3. Особливості порожнини рота новонародженого і їх значення в процесі формування зубо-щелепного апарату.
4. Морфо-функціональна характеристика тимчасового прикусу.
5. Періоди тимчасового прикусу.
6. Симптом Цілінського і його прогностичне значення
7. . Морфо-функціональна характеристика змінного періоду прикусу.
8. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей.
9. Особливості будови скронево-нижньощелепних суглобів у дітей, поступове вдосконалення рухів нижньої щелепи.
10. Фактори, що забезпечують ріст та розвиток щелеп.
11. Особливості клінічного обстеження пацієнтів з зубо-щелепними аномаліями та деформаціями.
12. Методи проведення прямої та непрямой палатографії.
13. Характеристика мовної функції в нормі та при аномаліях та деформаціях зубо-щелепного апарату.
14. Вплив порушеного носового дихання на формування зубо-щелепного апарату и організму в цілому.
15. Методика проведення дихальної проби
16. Особливості типу ковтання, їх характеристика.
17. Роль ковтання у розвитку зубо-щелепних аномалій. Діагностика

- порушеного ковтання.
18. Рентгенологічні методи дослідження зубо-щелепного апарату у дітей. Прицільна і аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія.
  19. Роль телерентгенографії в діагностиці і прогнозуванні результатів ортодонтичного лікування.
  20. Класифікації ортодонтичної апаратури.
  21. Функціонально-діюча ортодонтична апаратура, її характеристика та призначення.
  22. Функціонально-направляюча ортодонтична апаратура, її характеристика та призначення.
  23. Механічно діюча апаратура, її характеристика та призначення.
  24. Ортодонтичні апарати комбінованої дії, її характеристика та призначення.
  25. Морфологічні зміни в тканинах пародонту при переміщенні зубів.
  26. Основні принципи і методи ортодонтичного лікування зубо-щелепних аномалій та деформацій.
  27. Характеристика біологічного методу лікування.
  28. Характеристика апаратурного методу лікування.
  29. Характеристика хірургічних методів лікування.
  30. Фізіотерапевтичні методи лікування ортодонтичних хворий, показання до застосування.
  31. Основні методи профілактики виникнення зубо-щелепних аномалій та деформацій.
  32. Диспансеризація дітей дошкільних дитячих закладів за групами ризику.
  33. Роль спадковості, шкідливих звичок, стану ЛОР-органів на виникнення ортодонтичної патології.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Фліс П.С. Ортодонтія. Вінниця: «Нова книга», 2019. 308 с.
2. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Філоненко В.В., Дорошенко Н.М. Під ред. Фліса П.С. «Orthodontics. Dentognathic Anomalies and Deformations». «Медицина», Київ 2016. 176 с.

Додаткова:

1. Laura Mitchell, «An introduction to orthodontics», Oxford University Press, 2019 - 368 p.
2. Padhraig Fleming, Jadbinder Seehra Fixed orthodontic appliances, Springer nature Switzerland AG, 2019 – 166p
3. Okeson, J. P. Temporomandibular disorders: etiology and classification. In S. Kandasamy, C. Greene, D. Rinchuse, J. Stockstill (Eds), TMD and Orthodontics 2015 -19-36 pp.
4. Нанда Р. Біомеханіка та естетика в клінічній ортодонтії .- Київ, 2016 рік

13. Інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. Електронна бібліотека ОНМедУ <https://library.odmu.edu.ua/catalog/>
3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbu.gov.ua/>